

זכאים להטבות מס נכללה בחוק ההסדרים למן שנת 1991 ולא ניתן לגרוע ממנה או להוסיף עליה, אלא על ידי חקיקה. ועדה ציבורית (ועדת טל) גיבשה בתחילת שנת 1998 מבחנים למתן הטבות במס, אולם הם עדיין לא יושמו.

עיוותים בחיובי מס

מערכת מס צריכה להיות יעילה והוגנת ופעולותיה נהירות לנישומים. שימת לב מיוחדת יש לתת לנישומים שכירים, שבדרך כלל אין להם מייצג במגעים עם רשויות המס, ואצל רבים מהם יש רתיעה מהמפגש עמן. כדי להבטיח שנישומים לא ישלמו מס יתר ולמנוע מהם ככל האפשר הזדקקות לסיוע מקצועי בענייני מסים, הכרוך בתשלום ניכר, ואת הטרדה והפסד ימי העבודה הכרוכים בפנייה למשרדי המס, חשוב שרשויות המס ימסרו להם מידע מלא וברור בכל הנוגע למסים שעליהם לשלם.

בספטמבר 1991 פרסמה נציבות מס הכנסה ומיסוי מקרקעין (להלן - הנציבות) את מגילת זכויות הנישום, המפרטת את זכויות הנישומים וחובותיהם. בין השאר נאמר בה: "הינך זכאי ליחס של אמון כלפי הספרים שניהלת וכלפי הדיווחים שדיווחת כל עוד אין בידינו מידע, נימוק סביר או ראיה המצדיקים הטלת ספק בנכונותם".

בחודשים אפריל-אוגוסט 1999, לסירוגין, בדק משרד מבקר המדינה כמה נושאים שבהם נזקקים נישומים תכופות לשירותיהם של משרדי המס. הביקורת נעשתה בנציבות, במשרדי השומה ת"א 5 ובאר שבע ובאגף המכס ומע"מ.

תיאום מס

1. לפי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן - הפקודה), מס הכנסה ישולם על הכנסתו של אדם לכל שנת מס, בשיעורים המפורטים בפקודה. בפקודה נקבע כי כל המשלם הכנסת עבודה, לרבות תשלומים אחרים שנקבעו בפקודה לעניין זה, או אחראי לתשלומה, ינכה בעת התשלום, מן הסכום המשתלם, מס באופן ובשיעורים שנקבעו. בפקודה נקבעו שיעורי המס ליחיד לפי מדרגות הכנסה, ופורטו התנאים שבהם ניתן זיכוי ממס או ניכוי מההכנסה. לפי תקנות מס הכנסה ומס מעסיקים (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה ותשלום מס מעסיקים), התשנ"ג-1993 (להלן - התקנות), מעביד המשלם לעובד משכורת בעד משרה נוספת שהצהיר עליה העובד, ינכה ממנה בעת התשלום מס בשיעור 50%. ואולם פקיד השומה רשאי להורות למעביד בכתב לנכות בעבור ההכנסה הנוספת, מס בשיעור קטן מזה, אם הוא סבור שניכוי מס בשיעור 50% עלול לגרום לגביית מס יתר מהנישום. נישום המבקש להימנע מתשלום מס יתר צריך להמציא למשרד השומה טופס הכולל הצהרה מפורטת על כל מקורות ההכנסה שלו ולצרף תלושי שכר. לאחר קבלת המסמכים האלה, פקיד השומה מחשב את המס המגיע מהנישום וממציא לו אישורים בכתב על שיעור המס שכל אחד ממעבידיו צריך לנכות (להלן - תיאום מס).

המעביד שנקבע על פי הצהרת הנישום כמעביד העיקרי מחשב את המס שעליו לנכות מהכנסת הנישום, בהתחשב בזיכויים ובניכויים, כאילו היתה זו הכנסתו היחידה (דהיינו על פי מדרגות

המס); המעבידים האחרים מחשבים את המס על פי השיעור שנקבע באישור של פקיד השומה. שיעור זה מחושב לפי ההכנסה הכוללת של הנישום מכל המעבידים. באישור נכתב כי על המעביד לנכות מס בשיעור האמור עד לתקרת שכר מסוימת, שהיא ההכנסה שהנישום הצהיר שהוא מקבל, בתוספת 10%; וכי מכל סכום שיחרוג מתקרה זו עליו לנכות מס בשיעור של מדרגת המס שאחרי מדרגת המס הגבוהה ביותר בהכנסתו הכוללת, גם אם סך הכנסתו הכוללת של הנישום לא הגיעה למדרגה זו. מתברר כי בשל חישוב המס בשיטה זו, יש שנישומים מחויבים בשיעורי מס גבוהים מאלה שהיו נקבעים להם, אילו חושבו על פי הסכום הכולל של הכנסתם שעליו המציאו אסמכתאות.

בדיקת נתונייהם של 48 נישומים שהגישו בקשה לתיאום מס, שנבחרו באופן אקראי, העלתה כי לגבי 25 מהם נקבע שעל המעביד לנכות מההכנסה שחרגה מהתקרה שנקבעה להם מס בשיעור 45%, אף שהכנסתם הכוללת לא הגיעה למדרגת מס בשיעור זה.

עוד הועלה, שהעובדים במשרדי השומה אינם מסבירים למי שמבקשים תיאום מס, כי שיעור המס שנקבע באישורים שניתנו להם אינו סופי, וייתכן שהוא יהיה גבוה משיעור המס שיתחייב מהם אם יחושב על פי סך כל הכנסתם. משום כך יש להניח שרבים מהנישומים שעקב תיאום מס נגבה מהם מס יתר אינם יודעים על כך, ולכן אינם מבקשים החזר. מאחר שרוב המבקשים תיאום מס הם שכירים שאינם חייבים להגיש בסוף השנה דוח על הכנסותיהם, קרוב לוודאי שמי שאינם מגישים דוח כזה מחויבים במס לפי האישור, ולא על פי רמת הכנסתם, ומס זה הוא המס הסופי שהם משלמים.

לדעת משרד מבקר המדינה, כדי למנוע הן הפסד מס והן גביית יתר, יש לדאוג שתיאום המס יהיה מדויק ככל האפשר. על הנציבות לקבוע שבעת עריכת תיאום מס יחושבו שיעורי המס רק על פי הכנסתו המוצהרת של הנישום ועל פי מדרגות המס שפורטו בחוק. יצוין, כי פקיד שומה רשאי לדרוש ממי שביקש תיאום מס לדווח לו בתום השנה על הכנסתו בפועל, והדבר מאפשר לו לבדוק שוב את נתוני הנישום ולתקן את המס שנקבע לו, אם יש צורך בכך.

בתשובתה למשרד מבקר המדינה מדצמבר 1999 הודיעה הנציבות כי תשקול להוסיף באישורים על תיאום מס הבהרה בדבר זכותו של הנישום להגיש דוח על הכנסותיו ולבקש החזר מס. עוד הודיעה הנציבות, כי היא הסמיכה את המעבידים לעשות תיאום מס, אך הם חוששים מאחריות ומעדיפים להפנות את עובדיהם לפקידי השומה.

2. נתוני השכר של עובדי משרד החינוך מעובדים על ידי שתי מערכות נפרדות שבכל אחת שני קבצים: מערכת אחת, במשרד החינוך - למורים ולעובדי אולפנים ומערכת אחרת, במל"מ - לעובדים מינהליים ולמפקחים. ניכוי המס לעובדים הכלולים בכל קובץ מחושבים בנפרד, אף כי מדובר בשכר המשולם בידי אותו מעסיק ונוגע לתיק ניכויים אחד. כתוצאה מכך עובד המועסק במשרד החינוך ביותר מתפקיד אחד (דהיינו, כלול ביותר מקובץ אחד) ולא ביקש תיאום מס, נהנה יותר מפעם אחת מתוצאות חישוב המס לפי מדרגות המס ומנקודות זיכוי. ואולם רבים מהעובדים מסוג זה אינם מבקשים תיאום מס מאחר שאינם יודעים שהם מקבלים הטבות מס שאינם זכאים להן. אם בעקבות בדיקת נתונייהם יתברר הדבר לרשויות המס, הם עלולים להידרש להחזיר סכומי כסף גדולים.

לדעת משרד מבקר המדינה, על הנציבות לדאוג שמשרד החינוך יחשב כנדרש את המס שעליו לנכות מעובדיו.

3. תקנה 5 לתקנות כוללת כמה תקנות משנה ועל פי כותרתה היא מתווה את האופן שבו על מעבידים לנכות מס הכנסה ממשכורת חלקית, מקצבה, משכר עבודה וממשכורת בעד משרה נוספת.

בתקנת משנה 5(א) נקבע כי מעביד המשלם משכורת לעובד המועסק במשרה חלקית (ולא הצהיר שזו הכנסתו היחידה), או לעובד שיש לו משכורת בעד משרה נוספת (ולא עשה תיאום מס), או לעובד שלא מילא טופס 101 (פרטים על כלל הכנסותיו) - צריך לנכות ממנה בעת התשלום מס בשיעור 50%.

בתקנת משנה 5(ב) נקבע כי מקצבה המשולמת לעובדת בת 55 ומעלה ולעובד בן 60 ומעלה, על המעביד לנכות מס בשיעור 25% או לפי מדרגות המס, לפי הגבוה מביניהם; וכי מקצבה המשולמת לעובד שלא הגיע לגיל האמור (ולא הצהיר שזו הכנסתו היחידה) עליו לנכות מס בשיעור 48%.

תקנת משנה 5(ג) קובעת כי אם הגיש עובד למעבידו הצהרה כי אין לו הכנסה חייבת אחרת, ינכה המעביד מס לפי מדרגות המס.

התברר כי לנציבות היה ידוע שמעבידים ראו את תקנת המשנה 5(ב) כעומדת בפני עצמה. חישובו את המס על הקצבה כאילו זו הכנסתו היחידה של העובד, גם אם הצהיר שיש לו הכנסה נוספת שעליה דיווח כהכנסה ראשונה (שהמס עליה מחושב לפי מדרגות המס) או לא מילא טופס 101, כאמור לעיל. במקרה זה היה עליהם לנכות מהקצבה מס בשיעור 50%, כמכלל הכנסה נוספת, אלא אם המציא העובד אישור מפקיד השומה על שיעור נמוך מזה. עקב התופעה האמורה עובדים רבים אינם משלמים את מלוא המס שהם חייבים לפי הפקודה, אך מניחים כי מנוכה מהם מס כדין, וכאשר מתברר לרשויות המס שהם לא שילמו את כל המס המתחייב מהכנסתם, הם נדרשים לשלם סכומים נכבדים.

לדוגמה, ב-1997 קיבל עובד ממקום עבודה אחד קצבה בסך כ-149,000 ש"ח וממקום עבודה אחר משכורת בסך כ-134,000 ש"ח. מהקצבה נוכה מס בסך כ-38,000 ש"ח ומהמשכורת נוכו כ-37,000 ש"ח. על פי חישוב של רשויות המס, הוא נשאר חייב לאותה שנה כ-26,000 ש"ח.

תקנה 5 היא מורכבת ונראה שיש אי-בהירות אצל מעבידים בעניין יישומה. כאמור, הנציבות היתה מודעת לכך, אך לא פעלה לפתרון הבעיה.

לדעת משרד מבקר המדינה, על הנציבות להבהיר למעבידים את התקנות בעניין חישוב המס ולדרוש מהם לפעול לפי תקנות אלה. כמו כן עליה לשקול להמליץ על תיקון התקנות באופן שלא יותיר מקום לפרשנויות סותרות.

פטור ממס על קצבה למי שעובד בעבודה נוספת

על פי הפקודה, מי שמקבל קצבה ממעביד או מקופת גמל כמשמעותה בפקודה והגיע לגיל פרישה כמפורט בפקודה, זכאי לפטור ממס על 35% מסכום מסוים הקבוע בפקודה (להלן - הקצבה המזכה)¹; אולם מי שפרש קודם שהגיע לגיל פרישה וקיבל קצבה כדין, ויש לו הכנסה נוספת מעבודה, עסק או משלח יד, יקבל את הפטור האמור רק לאחר שיגיע לגיל פרישה. בשל העדר הפטור, ישלם העובד אם יש לו הכנסה נוספת כאמור, תוספת מס גבוהה מאוד יחסית להכנסתו הנוספת, כאילו הוטל עליו מס אפקטיבי בשיעור הגבוה במידה ניכרת משיעור המס המרבי, שהוא 50%.

¹ ב-1997 היה סכום הקצבה המזכה 5,380 ש"ח בחודש וב-5,820 1998 ש"ח בחודש.

לדוגמה, רווק או נשוי שאשתו עובדת, שקיבל ב-1997 קצבה שנתית של 90,000 ש"ח, קיבל פטור בסך 22,600 ש"ח, ולכן הכנסתו החייבת במס היתה 67,400 ש"ח, וסכום המס שנוכה ממנו היה 10,500 ש"ח. מכאן שהכנסתו נטו היתה כ-79,500 ש"ח. לעומת זאת, אילו קיבל קצבה שנתית באותו סכום, אך היתה לו הכנסה נוספת של 10,000 ש"ח בשנה, הוא היה מחויב במס של 20,280 ש"ח, והכנסתו נטו היתה 79,720 ש"ח. כלומר במקרה כזה היה מנוכה ממנו מס בסכום השווה ל-97.8% מהכנסתו הנוספת, והתוספת נטו להכנסתו היתה 220 ש"ח בלבד.

מצב זה פוגע במקבלי קצבה כדין שפרשו לפני גיל פרישה (רבים מהם בשל בריאות לקויה) ורוצים להמשיך ולהיות חלק מהאוכלוסייה היצרנית, ובעיקר במי שמסיבות כלכליות זקוקים לעבודה נוספת ומשתכרים בה שכר נמוך. כמו כן נגרם הפסד כלכלי למשק, שכן אי-מתן הפטור יוצר תמריץ שלילי ליציאה לעבודה, ואצל מי שיש להם הכנסה נוספת - אי-רצון לדווח על הכנסה זו. לדעת משרד מבקר המדינה, על הנציבות לבחון את האפשרות להמליץ על תיקון חקיקה בעניין זה, בעיקר בכל הנוגע למי שנמנים עם מעוטי היכולת.

אישורים בדבר זכאות להקלת מס בשל נכות של קרוב משפחה

לקראת שנת המס 1999 החלה הנציבות לשלוח במהלך אוטומטי להורים הזכאים לנקודות זיכוי בשל נכות של ילדיהם, אישורים בדבר זכאותם, שאמורים לחסוך מהם את הצורך לבוא למשרדי השומה כדי לחדשם. האישורים היו אמורים להישלח למי שהמציאו לנציבות אישור רפואי ולפיו הנכות היא לצמיתות. הועלה, כי האישורים נשלחו רק לחלק קטן יחסית מהזכאים לקבלם. משרד מבקר המדינה בדק את נתונייהם של 35 הורים לילדים נכים והעלה, כי אף שהורים אלה המציאו לנציבות את האישור הרפואי הנדרש, הם נאלצו לבוא למשרדי השומה כדי לקבל את האישור בדבר זכאותם להקלה במס. התברר, כי הסיבה לכך היתה שנותני האישור לא נהגו לסמן במחשב כי התקבל אישור רפואי ולפיו הנכות היא לצמיתות. הנציבות הודיעה בתשובתה כי היא תדאג לתיקון הליקוי האמור.

החזרי מס

במסגרת ההכנות למעבר לשנת 2000 בוטלה במחשבי מס הכנסה השאילתה שבאמצעותה פתחו ונוהלו תיקים לנישומים, ונפתחה שאילתה חדשה שאינה ממלאת את כל הפעולות של השאילתה שבוטלה. משום כך, לא היה אפשר לעשות חלק גדול מהפעולות הקשורות לפתיחת תיקים ולניהולם, ועובדי האגף התקשו להתמודד עם זרם הבקשות שהגישו נישומים, ובכללן חלק מהבקשות להחזר מס.

בנסיבות אלה לא יכלו נישומים שחל שינוי במצבם המשפחתי לקבל את החזרי המס המגיעים להם, מאחר שלא היה אפשר לפתוח להם תיק. לדוגמה, אלמן שלבן זוגו היה תיק במשרד השומה לא יכול היה לקבל החזרי מס הנוגעים לשנה שבה נפטר בן זוגו ולשנים שקדמו לה, אלא רק לשנת המס שאחרי שנת הפטירה. כן לא היה אפשר לפתוח תיקים ליורשים של נפטרים כדי לתת להם החזרים.

עד אוקטובר 1999, מועד סיום הביקורת, לא נפתרה הבעיה האמורה. אין זה ראוי שנישומים הזכאים לקבל החזרי מס לא יקבלו את המגיע להם כדין. על הנציבות לדאוג שמי שמבקש החזר מס המגיע לו יקבלו ללא דיחוי.

בתשובתה למשרד מבקר המדינה הודיעה הנציבות כי עד למועד סיום הביקורת נעשו פעולות שצמצמו את הבעיה, וכי היא פועלת לפתרונה הכולל.

מס שבח מקרקעין

1. חוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג-1963 (להלן - חוק מס שבח), מטיל מס על הצדדים בעסקאות של מכירת זכות במקרקעין ובהעברת זכות ב"איגוד מקרקעין"². המוכר חייב במס שבח מקרקעין והקונה - במס רכישה.

בחוק מס שבח נקבע כי יחיד יהיה חייב במס שבח ריאלי בשיעור של 50% (החל ב-21.1.98), אך המנהל רשאי להתיר בכתב לחייבו במס בשיעור נמוך מזה, אם הוא סבור כי המס שיחויב בו על פי הכנסתו הכוללת לא יגיע לשיעור האמור. עוד נקבע בחוק, כי בקביעת שיעורי מס ההכנסה והזכויים ממנו, יראו את השבח כחלק מההכנסה החייבת במס בשנת המס שבה נעשתה המכירה, ואת המס שחייבים בו על פי חוק זה יראו כמקדמה על חשבון מס הכנסה. מכאן, ששיעור מס השבח נקבע למעשה על פי מדרגות מס ההכנסה של כל אחד מהחייבים בו, ואילו המקדמה שהם נדרשים לשלם היא בשיעור 50%, שהוא שיעור המס המרבי.

התברר כי הנציבות לא הביאה לידיעת ציבור משלמי מס השבח כי מס השבח שנקבע להם הוא רק מקדמה - בשיעור מס ההכנסה המרבי - ומי שעל פי הכנסתו הכוללת אינו מחויב במס בשיעור זה זכאי להחזר. מכאן, שסביר להניח שיש מי ששילמו מס שבח ביתר, אך מאחר שלא היו מודעים לכך, לא דרשו החזר.

לדעת משרד מבקר המדינה, על האגף להביא לידיעת הנישומים כי מי שנדרש לשלם מס שבח וסביר כי המס שיחול עליו על פי הכנסתו יהיה קטן מ-50%, רשאי לדרוש מפקיד השומה להקטין את שיעור מס השבח הנדרש ממנו כמקדמה.

בתשובתה הודיעה הנציבות, כי במרבית עסקאות המקרקעין מטפלים מייצגים (רואי חשבון או עורכי דין) המודעים היטב להוראות החוק, וסביר להניח כי הם מיידעים את לקוחותיהם בהוראות אלה. עוד הודיעה הנציבות, כי היא הורתה לעובדי חטיבת מיסוי מקרקעין להקטין את שיעור מס השבח לנישומים שביקשו זאת, וכי הכינה טיוטה של הוראת ביצוע לפרסום, שתבהיר לנישומים שהם זכאים לדרוש הפחתת שיעור מס השבח הנדרש מהם כמקדמה.

2. סעיף 4א' בחוק מס שבח קובע כי "העברת בעלות במקרקעין או בזכות באיגוד מקרקעין, הנעשית על פי פסק דין לגירושין לא יראוה כמכירה או כפעולה באיגוד לעניין חוק זה, בין אם היא העברה בין בני הזוג ובין אם היא העברה מהם לילדיהם", ולכן היא אינה חייבת במס שבח ובמס רכישה.

כיום יש בני זוג החיים במשותף ללא נישואין כ"ידועים בציבור", ורוכשים יחד דירה. אם ירצו לפרק את חיי השיתוף ויחליטו שאחד מהם ימכור את חלקו בדירה לבן זוג, הם יהיו חייבים במס על חלקם היחסי בדירה; שכן החוק אינו רואה בהם בני זוג (אם מדובר בהעברה ללא תמורה מיחיד לבן זוג המתגורר עמו בדירה, חל פטור ממס שבח ומשולם שליש מס הרכישה בלבד).

לדעת משרד מבקר המדינה, מן הראוי שהנציבות תשקול את האפשרות להשוות את מעמדם של "ידועים בציבור" לזה של זוגות נשואים לעניין החבות במס בעת העברת בעלות במקרקעין עקב פירוק חיי השיתוף.

² איגוד שכל נכסיו, במישרין או בעקיפין, הם זכויות במקרקעין.

תשלום מס בולים

לפי חוק מס הבולים על מסמכים, התשכ"א-1961, כל "מסמך מהמסמכים המפורטים בתוספת א', שנחתם בישראל או שנחתם מחוץ לישראל, והוא מתייחס לנכס או לדבר אחר שבישראל או למעשה שנעשה או עומד להיעשות בישראל, יהא חייב מס בולים ... בסכום או בשיעור שנקבעו". תשלום מס הבולים מקנה למסמכים תוקף משפטי והכרה של הרשויות, והוא נדרש במסמכים הנוגעים לפעולות משפטיות כגון פוליסות ביטוח, ומסמכי העברת זכויות במקרקעין. שיעורי מס הבולים נעים בין 0.4% ל-1.0%, ואגף המכס ומע"מ (להלן - אגף המכס) הוא האחראי לגבייתו. לפי נתוני אגף המכס, ב-1998 נגבה מס בולים בסכום כולל של כ-750 מיליון ש"ח, מזה כ-300 מיליון ש"ח בבתי המכס.

הועלה, כי אגף המכס החליט להגביל את סכום מס הבולים המרבי הנגבה בסניפי הבנקים (ב-1.1.99 עמד סכום זה על 230 ש"ח); ובתקנות מס הבולים על מסמכים, התשכ"ה-1965, נקבע כי תשלום של מס בולים בסכום גבוה מזה, ייעשה רק בבתי המכס בחיפה, בתל אביב, בירושלים, בבאר שבע ובאילת. משמעות הדבר היא שאזרחים הגרים במקומות אחרים החייבים מס בולים בסך של יותר מ-230 ש"ח, נדרשים להיטלטל לאחד מבתי המכס האמורים כדי לבצע את התשלום.

לדעת משרד מבקר המדינה, על אגף המכס לפעול לשינוי התקנות ולאפשר תשלום של מס בולים בכל סניפי הבנקים בארץ, בלי הגבלה של סכום התשלום. יצוין כי ההסכמים החייבים במס בולים הם הסכמים משפטיים שברובם נעשים בידי עורכי דין, הבקאים בחישוב מס הבולים הנדרש.

בתשובתו מינואר 2000 הודיע אגף המכס כי הוא החליט לבחון כמה אפשרויות שעשויות להקל על משלמי מס הבולים: להגדיל את תקרת סכום הביול העצמי; לאפשר את תשלום המס בכל סניפי בנק הדואר בארץ; להעניק לעורכי דין סמכות לקבוע את סכומי המס המתחייבים מהסכמים משפטיים שבטיפולם.

סוגיות במיסוי הנוגעות ליישום החלטה 737

של מועצת מקרקעי ישראל

1. מועצת מקרקעי ישראל החליטה כמה החלטות שעניינן הפעלת תכנית להגדלת מספר המגרשים למגורים ביישובים חקלאיים שהוקמו על קרקעות שבניהול מינהל מקרקעי ישראל (להלן - הרחבת מושבים), שהעיקרית בהן היא החלטה מס' 737 מיום 17.12.95 (להלן - החלטה 737). התכנית מאפשרת ליישוב המעוניין בכך לתכנן אזור של בתי מגורים צמודי קרקע על חלק ממשבצת הקרקע שלו - מחוץ לחלק המיושב. בהחלטה 737 נקבע, בין היתר, כי מגרשי מגורים במושבים יוחכרו בידי מינהל מקרקעי ישראל (להלן - המינהל) למועמדים שיומלצו בידי האגודה השיתופית המייצגת את ענייני המושב, ובלבד שהמגרש מיועד למגורים והמועמד אינו בעל זכות על נחלה, מגרש מגורים או משק עזר ביישוב, או ביישוב אחר, ואינו חבר קיבוץ או מושב שיתופי. עוד נקבע, כי חוכרי המגרשים ישלמו למינהל דמי חכירה מהוונים מופחתים, שיוכרו כמלוא דמי החכירה מהוונים בשיעור 91%, לתקופה של 49 שנים, בשיעורים האלה: